Ч. 219 (14.116). Львів, неділя 18. серпня 1935. opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Суцільними лавами до виборів!

УКРАЇНСЬКІ ВИБОРЦІ!

Стоїте перед новою спробою сил, перед новим іспитом політичної зрілости та національної свідомости.

В неділю, дня 8 вересня ц. р., відбудуться вибори до сойму, а тиждень пізніше вибори до сенату. Вибори відбудуться серед зовсім нових політичних умовин. Загроза нового світового конфлікту, страшне положення української нації на Великій Україні, перебудова польської держави в напрямку тотальности держави — ось суттєві признаки нового положення. В додатку нова виборча ординація до сойму, ухвалена проти нашої волі ставить нас у таке положення, де проведення наших незалежних громадянських діячів на листи кандидатів на послів і вибір сенаторів робить залежним від порозуміння з другою стороною. Ми мали до вибору, або шукати гідного порозуміння, або не йти до виборів і зречися незалежного українського політичного представництва.

Народній Комітет з дня 6 липня 1935 р. вирішив одноголосно в обличчі відповідальности перед історією за наше зорганізоване національне життя, що українці мають взяти участь у виборах до польських законодатних установ, коли тільки буде змога вибрати незалежне українське представництво. Ця змога заіснувала. На основі порозуміння позбавлено москвофільство політичних впливів на наших землях і в 15-ти виборчих округах проведено через передвиборчі окружні збори незалежних українських кандидатів на послів. Подібне мається справа з виборами до сенату.

Українські виборці!

Тепер голос за Вами. Ви маєте своїми голосами в днях 8-го і 15-го вересня вибрати своїх провідників, щоби вони стояли на сторожі права української нації, щоби представляли наші змагання перед світом, щоби боролися за автономію українських земель у межах Польщі, щоби кермували організацією наших сил на всіх ділянках національного життя.

Український Народе!

Слабодухи, фальшиві пророки, і національні шкідники ведуть неперебірчивими засобами агітацію за бойкотом виборів. Вони забувають про шкідливі під політичним оглядом наслідки бойкоту виборів у 1922 р., коли то через бойкот вибрано поляків і 5-ох негідних українського національного імени т. зв. хлібоїдів представниками українського народу. Це не сміє ще раз повторитися. Бойкот виборів це утеча з фронту політичної боротьби, це національна шкода. До бойкоту виборів взивають вас ті політичні партії, які знехтували значіння виборів до самоуправних установ і не здобули собі в них ніякого впливу.

Український Народе!

Геть зі зневірою!

Геть зі слабодухами!

Ми маємо непохитну віру, що українські виборці підуть лавою до виборів і сотнями тисяч голосів здобудуть незалежне українське представництво.

За ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Василь Мудрий, уряд. заст. голови; **Інж. Юліян Павликовський, Гриць Тершаковець, о. Леонтій Куницький**, заст. голови; **Володимир Целевич, д-р Любомир Макарушка, Володимир Кузьмович**, члени Головного Секретаріяту.

ВИБОРЧІ СПРАВИ.

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ У 63. І 64. ВИБОРЧИХ ОКРУГАХ НА ДРУГОМУ МІСЦІ КАНДИДАТСЬКИХ ЛИСТ.

Виборча округа ч. 63 (Бережани—Перемишляни—Зборів). У тій окрузі, як відомо, попав був на виборчому зібранні кандидат У. Н. Д. Обєднання д-р Степан Біляк на трете місце кандидатської листи. На другому місці найшовся був там поляк Ян Домбровскі, який зголосив свою резигнацію з кандидатури. З уваги на те **д-р Степан Біляк** прийшов на друге місце кандидатської листи. Знову-ж з уваги на те, що перший заступник кандидата Е. Ольшевський теж зрезигнував, то на четверте місце листи кандидатів прийде черговий споміж заступників, а саме п. **Мирон Луцький** з Ямчина.

У виборчій окрузі ч. 64 (Бучач—Теребовля —Підгайці) зголосив резигнацію з кандидатури кс. В. Пухала. В наслідку цієї резигнації прийшов на перше місце кандидатської листи В. Жиборський, а на друге місце кандидат УНДО **Зиновій Пеленський.**

Таким чином в обох названих округах кандидати на послів Українського Національно-Демократичного Обєднання найшлися на другому місці кандидатських списків.

Оттон не вернеться на мадярський престіл без згоди всіх партій.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Колишній мадярський премієр Бетлен, що приїхав туди з Будапешту заперечив поголоски, будьто би він приїхав до Англії як висланник архикнязя Оттона. Бетлен додав, що архикнязь з великою увагою слідкує за розвоєм подій в Европі. Архикнязь Оттон не погодиться на реставрацію, доки не здобуде апробати всіх партій. Зрештою поворот архикнязя на престіл зчинив би европейські комплікації. Бетлен думає, що „монархістичні настрої" не багато змінилися від 1921. р.

111 осіб втратило життя в катастрофі в Овада.

РИМ, 17. 8. ПАТ. Агенція Стефані оголосила офіційний комунікат у справі катастрофи зірвання греблі в Овада. Згідно з комунікатом назагал згинуло 111 осіб, у тім числі 97 мешканців з громади Овада, 3 особи з Моляра, 4 з Кавріято Орба, 7 осіб з Кремоліно.

Віднайшли трупи 82 осіб, розпізнали 62 жертви катастрофи. В ратунковій акції, що її ведено з великою відвагою, дали докази великої посвяти і геройства. Вчора пополудні відбулися похорони 77 жертв катастрофи з участю влади та місцевого населення.

Приготування до революції у Франції.

Женева, дня 12. серпня 1935.

Розрухи, що відбулися недавно в Тульоні та Бресті поважні не своїми розмірами (кілька вбитих та кілька десятків ранених) для нашого часу не є нічим незвичайним, але ці розрухи набирають поважного значіння на тлі тих політичних відносин, які панують тепер у Франції. Найбільшою небезпекою для Франції, а почасти і для цілої Европи, є мабуть те, що самі французи не розуміють, очевидно, того небезпечного становища, в якім вони перебувають. Дивним може видаватися, що недавні французькі розрухи викликали відносно більше занепокоєння у французькій Швайцарії, ніж у самій Франції. Це можна пояснити тим, що з перспективи часом буває дещо видніше ніж зблизька, а також тим, що спеціяльно женевський кантон, оточений з трьох боків французькою територією, є ніби французьким запіллям, яке французьке політичне життя дуже близько дотикає. До того-ж московська акція у Франції та Швайцарії йде дуже подібними шляхами, а спільний фронт большевиків та соціялістів у Швайцарії має в особі голови женевського уряду, Ніколя, визначного керовника.

Як мало самі французи розуміють большевицьку небезпеку, мав я нагоду ствердити особисто перебуваючи кілька тижнів у Горішній Савої. Селянське населення там політичним життям держави цілком не цікавиться: у цьому відношенню порівнання наших гуцулів з французькими селянами випадає зовсім не на користь цих останніх. Але й пересічний французький буржуа, що часом дуже любить політикувати, небезпечного становища своєї країни зовсім не розуміє. Мені доводилось часто розмовляти з одним французьким комерсантом, наскрізь ворожим большевизмові, який і на селі читав щодня два великі паризькі щоденники. Про большевицько-соціялістичний „народній фронт" він говорив остільки-ж упевнено як і наївно — „нехай він лише перебере уряд, він дуже скоро покаже, чого він вартий. Большевизм не вдержиться у нас і три тижні". Мені було, розуміється, дуже легко доказати йому, що диктатуру большевицької олігархії скинути не так легко, як він собі уявляє. Але багато міліонів французьких міщан є так само наївними, як мій співрозмовець.

Щодо відповідальности „народнього фронту" за криваві події у французьких портах, то у Франції поза межами цього фронту нема двох думок. Відомий співредактор „Журналь де Деба" і паризький кореспондент „Журналь де Же

нев", П. Бернюс, пише з цього приводу, що утворення „народнього фронту" та агітація крайніх лівих партій причинилися до розрухів, грабузання та інших актів дикунства. Разом із тим він висловлює припущення, що цей вибух насильств міг бути небажаним для деяких керманичів „народнього фронту", які можуть побоюватися, що цей вибух віджене від них сотки тисяч населення, почасти прихильного лівим партіям. Дуже слушним є його припущення, що розрухи в Тульоні та Бресті вибухли в значній мірі на зарядження зовні. Большевики, на його думку, клали завжди велику вагу на пропаганду у фльоті та морських варстатах. З другого боку наради та резолюції конґресу Комінтерну є у високій мірі ревеляційними. Становище, витворене тепер у Франції для большевицьких аґентів усякого роду, є дуже дивним і булоб несподіванкою, колиб воно не мало своїх наслідків".

Він гадає також, що розрухи в Тульоні та Бресті булиб неможливі, колиб уряд за час останніх років не занедбував дисципліни між робітниками в морських варстатах. Цілком інші закиди роблять урядові Ляваля органи большевицько-соціялістичної преси — „Евр", „Люманіте" та „Попюлер". Вони просто закидають урядові, що він нарочито спровокував розрухи, для того, щоби мати нагоду ужити репресії проти партій „народнього фронту". Оскільки безпідставне це твердження видно вже з того, що французький уряд не перевів ніяких заходів проти комуністів, хоч і їх участь в останнім конґресі у Москві та очевидна залежність від московського проводу містять безсумнівну зраду держави

Пасивність французького уряду супроти „народнього фронту" є тим більше небезпечна, що в той час, коли Ляваль видає безупинно фінансові декрети, комуністи та інші прихильники Москви гарячково працюють над поширенням своїх впливів та невдоволення проти уряду. Як широко сягають уже тепер большевицькі впливи у Франції доводить між іншим останній конґрес учителів, на якім 800 представників місцевих організацій з цілого числа 1200, отже більшістю двох третин, приняли цілком большевицькі резолюції відносно соціялізації банків, почти і т. д. та закінчили конґрес відспіванням комуністичного „Інтернаціоналу".

Московські „Ізвестія" повідомляють із тріюмфом, що рух „народніх мас" проти фінансових декретів Ляваля стало збільшується. Оскільки воно правда — це питання інше, але в ріжних містах Франції відбуваються справді демонстрації та демонстраційні страйки проти сучасної фінансової політики уряду. Провадячи демаґоґічну пропаґанду проти цієї політики большевики сподіються прийти при наступних виборах „леґальним шляхом" до влади на чолі „народнього фронту", щоби затримати її аж до урядження диктатури „пролетаріяту" під еґідою Москви.

Ляваль має, очевидно, також надію втриматися леґальним шляхом при владі, перевівши фінансову реформу та здобувши популярність у народніх масах ратуванням французьких фінансів та франка. Його надія, очевидно, досить марна, поминаючи навіть те, що фінансові, а властиво буджетові реформи, відбуваються дійсно не коштом десятків міліярдів франків, захованих боязкими французькими щадниками, а коштом відносно невисоких платень державних та всяких інших службовців і робітників. Перенесення надмірного тягару держави на плечі населення може відтяжити державу лише на дуже короткий час; зменшення покупної сили населення та зріст господарчої кризи накладає звичайно дуже швидко й нові тягарі й на державу. З другого боку пасивність та нерішучість французького уряду в боротьбі проти большевицьких керманичів „народнього фронту" причиниться безперечно і до нових розрухів та нової втечі капіталів із Франції.

Є ще одна велика небезпека для уряду Ляваля. Його можуть покинути розчаровані його нерішучістю патріотичні орґанізації з полковником Лярокoм та Кіяпом на чолі, які він візвав собі на поміч небезпечного дня 14. липня. А це загрожувалоб Франції, коли не безпосередньо большевизмом, то у всякім випадку громадянською війною. Порозуміння з Москвою коштує Францію за багато. Але чи зрозуміє це Ляваль завчасу?

М. Данько.

Наради VII. конґресу Комінтерну.

Виступ представника Закарпаття.

Прага, серпень 1935.

Від компартії Закарпаття виступав на VII. конґресі Комінтерту Я. Сирови. Його промова була більше бундючна і самопевна, ніж промова Рваля, представника КПЗУ, бо Сирови мав можливість похвалитися більшими, себто більш видними успіхами компартії на Закарпатті, ніж Рваль. Маємо на думці успіх комуністів на Закарпатті при останніх виборах до парляменту Чехословаччини.

Змалювавши коротко господарський і політичний стан Закарпаття (Сирови вживав постійно терміну Карпатська Україна), він перейшов до головної точки своєї промови, до представлення праці компартії на Закарпатті, її „досягнень та завдань на майбутнє".

Сирови говорив у цій частині своєї промови таке: Яким чином вдалося компартії розвернути масовий рух на Карпатській Україні? Ми знали, чим дихають широкі маси, ми знали їх настрої і відповідно до цих настроїв ми своєчасно викидали гасла й економічні постуляти. З ними ми йшли від села до села, від хатини до хатини, збирали підписи під резолюціями і таким чином мобілізували трудящих селян на масові демонстрації, публичні збори і обласні конференції. На цих зборах і конференціях ми затверджували ці резолюції-домагання селян, вибирали депутації, а вони передавали їх уже далі відповідним урядовим чинникам, як домагання цілого населення.

На цих зборах і конференціях ми обєднували широкі маси без огляду на партійну приналежність і вони спільно вибирали ділові комісії, а ці найбільше допомогли нам завоювати масами. Під проводом комуністів ці комісії проявляли щораз то більшу активність та ініціятиву.

У тому місці своєї промови Сирови наводить декілька прикладів на те, як такі комісії счиняли відомі вже з преси виступи проти екзикуторів на Закарпатті та виступи проти лісових управ, коли ці забороняли місцевим селянам вивозити дерево з ліса для свого вжитку. Далі Сирови знову говорив: „Свої успіхи на Карпатській Україні завдячує компартія ще й тій обставині, що вона вміла боротьбу за життєві питання широких мас звязати із національним питанням і з загальними революційними перспективами пролетаріяту. Стоячи на принципі права самоозначення народів, компартія виступала проти політики гноблення, але рівночасно з тим вона боролася за братній союз із чехословацьким народом. Ми пропаґували завзяту боротьбу проти українського націоналізму і фашизму, як аґентур німецько-польської контрреволюції. Разом із тим ми боролися теж і проти реакції мадярського шовінізму.

Німецько-польський фашизм змагає витворити з Карпатської України свою базу. У противагу цьому компартія найбільш рішуче виступала проти пропаґанди прилучення Карпатської України до фашистівської Польщі й Мадярщини. Ми виступали все за братній союз із трудящими масами чехословацького народу. Завдяки такій тактиці, нам вдалося при останніх виборах досягти успіхів і нанести рішучий удар фашистівським партіям української і мадярської буржуазії". Закінчив свою промову Сирови так:

„Ми, українські комуністи Чехословаччини, заявляємо, що боремося проти фашистівських аґентур Гітлера, Пілсудського та Горті, які змагають до того, щоб українські области Чехословаччини перетворити в міст для посягань на Середущу Европу. Ми заявляємо, що доложимо всіх зусиль, щоб із Карпатської України зробити непорушну твердиню проти воюючого фашизму та його воєнних плянів. Виступаючи проти гнету українського народу чеськими капіталістами і домагаючись для українського народу права самостійно розпоряджати своєю долею (чи так, як на Радянській Україні? — пр. М—н.), ми заявляємо чеським трудящим масам, що національна самостійність чеського народу (?) може бути осягнена лише тоді, коли він у братньому союзі з нами буде боротися проти гнету українського і інших народів Чехословаччини з боку чехословацької буржуазії."

М—н.

На шлях обнови нашого народу.

На увагу нашим провідним економічним устан овам і економістам.

Катастрофальний економічний стан нашого народу спричинює нужду і її трагічні наслідки, а саме фізичний і моральний занепад. Голодний селянин, робітник, чи інтеліґент байдужніє до всього. Преса записує щораз більше число злочинів і душегубств. Стоїмо перед загрозою втрати суспільних, економічних і культурних дорібків. Про поступ і збільшення наших національних цінностей при таких обставинах важко говорити. Коли на це не зареаґуємо масово, то жде нас катастрофа. Зарадити цьому може в першій мірі 1) мобілізація капіталів, дешеві довгоречинцеві кредити для підтримки ослаблених і нових варстатів праці, 2) перешкіл безробітних кадр нашої інтеліґенції, 3) зміна дотеперішньої системи виховання і освіти нашої молоді.

1. МОБІЛІЗАЦІЯ КАПІТАЛІВ, СТВОРЕННЯ ФОНДІВ „НАРІД СОБІ" ЧЕРЕЗ МАСОВІ ДРІБНІ ДАТКИ ВСІХ УКРАЇНЦІВ.

Колиб у нас були фонди, то можна би при систематичній розбудові нових варстатів праці, примістити у них, бодай наших кваліфікованих людей, що опинилися нині без праці і шматка хліба. Тисячі наших учителів, інжинірів, правників і ріжного роду фахівців моглиб — пристосовуючись до конюнктури — розвинути якийсь промисл чи торговлю. Через брак дешевих кредитів нидіють, марнуються і гинуть для нації. А ще знайшлиб наші люди багато ділянок у торговлі і промислі при поширенні гасла „свій до свого", де моглиб не тільки самі удержатись, але ще і інших безробітних у своїм варстаті праці примістити. У нас ще є місце на кілька тисяч ріжного роду крамниць залізних, ґалянтерійних, конфекційних, з мануфактурою і т. д. Є у нас місце на кільканацять пряділень, дахівкарень, складів будівельних матеріялів як дерева, дощок, вапна, цементу, ґіпсу і т. д. Все це находиться у чужих, а навіть ворожих нам руках. Викваліфікуватися до ведення такого промислу, чи торговлі, для наших інтеліґентів не тяжко, треба тільки на такі варстати грошей. Все розбивається об недостачу фондів, брак дешевих кредитів, яких ми неголні добути у своїх, ані у чужих. Правда, повели ми акцію за ощадністю. Безперечно, що це найбільше доцільний і простий спосіб мобілізації більших фондів, але вони не будуть дешевими, довгоречинцевими кредитами, бо вкладчики шукають також за вищими відсотками і виґідною льокатою, щоби могли на випадок потреби свої ощадности скоро відібрати. Державні народи мають поміч у державних кредитах, які навіть у найбільшій економічній скруті, щоправда в меншій мірі, ніж у нормальних часах, але все-ж пливуть і підтримують їх варстати праці.

З огляду на це ми мусимо самі спільними силами цілого народу створити фонди на цю ціль. Пропаґанда, переведена на ширші розміри під гаслом „Нарід собі", моглаб дати почин величезним фондам на зворотні, довгоречинцеві, низько відсоткові кредити. Тоді повсталиб тисячі варстатів праці, які далиб хліб тисячам безробітних. При помочі таких кредитів підтрималиб ми наші кооперативи, рільництво, садівництво і наш домашній промисл.

На око виглядає це на утопію, бож вже нераз підіймали подібну акцію, яка кінчилася фіяском. А не вдавалося це тому, бо не було пекучої потреби, не було такої скрути, не було відповідної атмосфери. Нині економічна скрута дійшла вже до кульмінаційної точки, у висліді якої люди, що не находять ратунку, ані навіть підтримки, починають покидати свій нарід, або навіть пускаються на жахливі способи заробітку. Так дальше бути не може.

Чи не можна почати такої акції, яка потрясла би совістю цілого народу. Кожний член нашої нації міг би на доказ приналежности до свого народу складати дрібну лепту на фонд „Нарід собі" — скажім — 10 до 50 сотиків місячно. Дві наші поважні фінансові установи Земельний Банк і Кооперативний Банк видалиб чеки, яких сотні тисяч розкинулиб між нарід, щоб дійшли до найдальших закутин, а тими чеками наші люди моглиб пересилати місячні датки до такого фонду. На чеку повинна бути зазначена сиґнатура „Н. С.", щоби даток міг бути зареєстрований. Розуміється, що можна би спільно за кількадесять осіб пересилати, або за кілька місяців нараз, щоби чек виплатився. Зібрані так за ввесь цілий рік фонди могли би

дійти до міліонової висоти. Це не є щось нове, ніде непрактиковане. Вже перед 40 роками провідник негрів у Злучених Державах Півн. Америки Гукер Вошингтон у цей спосіб зорганізував народний фонд негрів, які находились тоді в страшнім культурнім і економічнім становищі. Переслідувані Ку-Клюкс-Кляністами, викинені за межі американської суспільности, без просвіти і якогонебудь майна, видіти з дня на день. Їх становище видавалося безвихідним, ще гіршим як за часів невільництва. На зазив Гукера складали негри по 50 центів місячно і з цього повстав міліярдовий фонд, з якого Гукер закупив сотні тисяч акрів землі, вибудував цілі кольонії, школи, шпиталі, церкви, фабрики, вивчив яких 30.0000 учителів, 7.000 адвокатів, 6.000 інжинірів, 10.000 священиків і майже цілковито розвіяв неграмотність. З повним довір'ям складають негри ще нині чеками датки, пересилаючи їх до централі, з далеких місць свого побуту.

Чиж ми гірші від негрів? Чиж не всилі ми піднестися до подібної пожертви?

Як технічно орудувати фондом можна про це ще поговорити. Нпр. усі партії моглиб вислати до спільної ради по одному представникові, дальше центральні львівські установи по одному, які разом із трьома Владиками творилиб колеґію, зложену з 12 осіб. Ця рада розділила би фонд між потребуючих, але у формі довгоречинцевих, хочби навіть 20-літніх позичок, на дуже низькі відсотки, нпр. 2%.

Найважнішою підставою цілого цього фонду був би його характер зворотности, забезпечення перед девальоацією і безплатна управа. Тільки контистам і бюралістам можна би признавати ремунерації з частини відсотків.

Згодом, колиб ці добровільні складки приняли масовий характер, можна би зуніфікувати всі жертви, збирані досі на індивідуальні харитативні установи, як інвалідів, „Рідну Школу", захоронки, сирітські захисти і т. п. і переміняти характер фонду. Дві третини призначити на зворотні підмоги, щоб створювати варстати праці, а одну третину на беззворотну субвенцію для харитативних установ.

Таким чином втягнулиб ми цілий народ для фонду „Нарід собі", а не виснажували би одної малої, найактивнішої, верстви нашої суспільности, яка відіймає собі нераз кусок хліба від уст, а дає жертви на всі наші харитативні установи.

2. ПЕРЕШКІЛ НАШОЇ БЕЗРОБІТНОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

Тисячі наших абсольвентів, що вийшли з дотеперішньої школи, жде безуспішно на посаду в свому фаху, для якого підготовлялись довгі роки. Дотеперішні торговельні школи випродукували численні кадри книговодців, через що є їх забагато. Всі вони моглиб при відповідному перешколенні дістати власний варстат праці. Таким варстатом праці булиб усякого роду крамниці, індивідуальні чи кооперативні. Приблизно на 6 міліонів нашого населення є місце на 16.000—20.0000 крамниць.

Тому в кожнім більшім місті вже тепер треба уладити 3—6-місячний купецький курс з чотирма відділами: ґастрономічно-гостилярсько-корінним, платочно конфекційним і будівельних матеріялів, як шкло, залізо, дерево, ґіпс, цемент, цегла, дахівка і паливо. По укінченні таких курсів — заки повстане фонд „Н. С." вязались би курсанти в спілки і кооперативи, або заможніші самі на власну руку відчинялиб по повітових містах крамниці і таким чином найшли би заробіток. З другої сторони наша суспільність не відмовить їм підтримки. Покищо купецтво є нині майже монополем у руках не наших, від лубочного, де майже не має наших людей, до европейських крамів, все обсіли чужі. А чейже ми — міліоновий нарід — маємо право працювати також у цій ділянці. Розуміється, що нашому купцеві треба видержати тяжку конкуренцію.

У звязку з поглибленням і поширенням торговлі між нашим народом, стоїть раціоналізація всіх ділянок нашого економічного життя. Ми рільничий нарід, крім рільничих і яринних плодів продукуємо повісмо на полотно і ріжне партяне приладдя, овочі, мід, віск і т. п. р. Колиб би ми всі ділянки раціонально повели, побільшились би наші прибутки стократно.

Якщо не вспіли би ми раціоналізацію індивідуально перевести, треба обняти на зразок союзу молочарського, кожну ділянку кооперативним ладом. — Не місце тут у короткій статті кожну ділянку обговорити.

3. ЗМІНА ДОТЕПЕРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ Й ОСВІТИ НАШОЇ МОЛОДІ.

Всі народи і держави переводять у себе ревізію виховання і навчання своєї молоді, прикладають його до змінених суспільних відносин і життевих потреб, щоб боротьбу за істнування не лиш улекшити, але в цій боротьбі добути якнайбільший успіх. Тому проблема виховання молоді стає нині пекучою справою. У всіх народів покликують найкращих фахівців, які літами ломлять собі голови над найдоцільнішими способами навчання і виховання до реального життя молоді.

Вже бачимо висліди цих реформ у цілій Европі. Ось нпр. в Данії зреформовані школи для селян, народні університети, видали освічене інтеліґентне селянство, яке піднесло економічно дуже високо не тільки себе, але і державу. В Італії перевів Мусоліні реформу скріплення фашизму. Большевики через реформу виховання створили кадри комсомольців — головну підпору своєї державної системи. Коли державні народи з такою великою уважливістю ставляться до цієї проблеми, то наскільки більше енерґії і праці повинні класти недержавні народи для виховання своєї молоді.

Тому, що наш нарід складається з двох верств — міщан і селян — і кожна верства має своєрідні питомі інтереси, мусимо при вихованні молоді звернути увагу на ріжні цілі і способи.

Для обох шарів є конечна загальна освіта, яку дає нині зреформована чотироклясна ґімназія. Загальна освіта є потрібна для вирізьблення інтелекту. Тимто в школі для міської молоді, як і сільської, теоретична наука буде в більшім або меншім розмірі така сама. Тільки для міської як і селянської молоді теоретична наука мусить бути згармонізована зі знанням, яке буде для ученика джерелом істнування, його варстатом праці. Отже школам для міської молоді треба надати характер купецький, для селянської — рільничий. Для тих учеників, у яких після 4 клясової купецької, чи рільничої школи пробудиться замилування до точних наук, не буде тяжко перейти до 2 літніх ліцеїв, а з них на університети. А проте продукція учених не може бути — як дотепер — ведена коштом фахової освіти. Тому слід у кожнім більшім місті організувати два типи 4 клясових ґімназій: Одна для міських дітей, другий для селянських.

Через таку реформу шкіл можна повести нарід до добробуту. При допомозі загальнонародного фонду можна дати йому підставу до морального, культурного і економічного відродження.

Я. Стр.

Міст Тітулеску.

(М. Д.) „Фельк. Беобахтер" повідомляє, що на Дністрі між Тіґіня і Тирасполем спішно викінчують залізничний міст, який має лучити Румунію з СССР. Він мав бути готовий 15. п. м. і буде зватися мостом Тітулеску на спомин його дипльоматичної праці, що довела до румунсько-московського зближення. З румунського боку над мостом працюють майже виключно німці та мадяри, з совітського боку майже всі майстри жиди, а другорядні праці, навіть шлюсарські виконують жінки. На румунськім боці робітники співають, жартують і весело балакають. На совітськім боці могильна мовчанка, похмурі обличчя, неохоча праця. Видно, що там працюють невільники, а не вільні робітники. Дістають вони за день пересічно 1 руб. до 1.20. Хліб коштує білий 98 коп. кґ., чорний 75 коп. Отже веселим тяжко бути. На запити з румунського боку на совітськім ніхто не відповідає, навіть інжиніри говорять лише тоді, коли прийде комісар ҐПУ. Місцеве румунське населення дуже занепокоєне відновленням получення з СССР; але тимчасом сам вигляд совітських робітників перечить большевицькій пропаґанді.

Повстання в Альбанії.

Повстання, що тревало одну добу.

АТЕНИ, 17. 8. ПАТ. Після подій в Альбанії, що, згідно з вістками безпосередньо з Тірани, обмежились тільки до місцевих заворушень грецький міністр війни ген. Кондиліс дістав від губернатора Епіру телеграму з повідомленням, що в Альбанії спалахнула революція. Повстанці скоро йдуть у напрямі столиці. Дійшло вже до кривавої боротьби, в якій згинув командант урядових військ Цемаль Ардас. Провідником повстанців є якийсь Сефкет Ґірляці.

БІЛГОРОД, 17. 8. ПАТ. „Правда" пише, що повстанчий рух в Альбанії поширюється. Командантом повстанців має бути Бей Верлятсі, колишній голова альбанської ради міністрів. Дійшло до зудару з правильними військами. Повстанці йдуть у напрямі Тірани.

Згідно з останніми вістками досі ще не опанували повстанчого руху ні не привернули спокою. Повстанчий рух має обмежуватися до теренів південної Альбанії. „Правда" передбачує, що здушивши повстання в Тірані проголосять військову диктатуру.

Кореспондент „Правди" повідомляє, що повстанці успішно борються з урядовими військами. Крім Бея Верлятсі, одним із провідників повстанчого руху є теж Тефкет. У зударі з повстанцями мав згинути командант урядових військ Дземалярдос.

БІЛГОРОД, 17. 8. ПАТ. Є неофіційні вістки з Альбанії, що в зударах з урядовими військами згинуло 50 осіб з повстанців, з урядових військ 10 осіб. Завели полеві суди. Дожидають численних екзекуцій.

ТІРАНА, 17. 8. ПАТ. Півофіційна альбанська телеграфічна аґенція так представляє хід подій у Рієрі. Нижчий старшина жандармерії з групою цивільних осіб і 35 жандармів заволодів містом Рієрі та вирушив у напрямі Люшуя. Влада повідомлена про ті заворушення вислала на місце заворушень військо, що без проливу крови розігнало повстанців. Одинокою жертвою заворушень був ґенерал Ґілярді, що не знаючи нічого про події в Рієрі поїхав до місцевости Позані, де його повстанці забили. Більшість учасників руху арештували.

Поголоски про замах на короля є видумані.

Заворушення здушили в кількох годинах.

В цілім краю тепер уже повний спокій.

Вбитий ген. Ґілярді був особистим приятелем короля Зоґу, був хорватом, в альбанській армії служив від війни.

Нечувана знижка цін збіжа на Волині.

Ціни збіжа на Волині впали катастрофально. І так за пуд (16.4 кґ.) жита платять у Рівнім 1.30 зол., за пуд пшениці 2.10 зол. Минулого року за пуд жита платили коло 2 зол. Нечувану знижку цін пояснюють масовою продажю збіжа.

Абисинія йде на уступки.

ЗАМКНЕНІ НАРАДИ.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Наради французько-англійсько-італійської конференції, що зачалися вчора, не мають характеру пленарних нарад. Від самого початку є це замкнені розмови премієра Лява́ля, міністра Ідена й барона Альойзі, хоч кожний з тих трьох державних мужів має зі собою гурт спеціялістів. Учорашні наради зачалися в атмосфері поважного зацікавлення. В год. 10.25 на „Ке д' Орсе", де дожидали вже журналісти й фотографи, перший приїхав міністр Іден, потім бар. Альойзі. В кабінеті Лявала зачалася перша конференція, в якій брали участь тільки Лявааль, Іден і Альойзі. Ця конференція тяглась півтретя години.

В сусідніх сальонах зібралися знавці, яких по черзі взивали на наради міністрів і які тоді давали вияснення в технічних справах.

Розмова Лявала з Іденом і Альойзієм скінчилася в год. 13.10. Зібраним представникам преси прем. Лявааль заявив, що покищо міністри ще нічого не можуть сказати.

Міністр Лявааль приймав британійську й італійську делегацію обідом, підчас якого продовжували наради. По обіді в год. 15, барон Альойзі покинув „Ке д' Орсе", щоб зкомунікуватися з Римом. Пізніше три міністри знову зачали розмови.

ІТАЛІЙСЬКЕ СТАНОВИЩЕ.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. „Ню Кроні́кл" повідомляє з Парижа, що бар. Альойзі в такий спосіб зясував Іденові італійський погляд у спорі з Абисинією:

1) договір з 1906 р. з дипльоматичною кореспонденцією та пізніші договори з 1925 і 1928 р. виразно вказують, що наміром Франції, В. Британії і Італії було поділити Абисинію між сигнатарів згаданих договорів.

2) з того виходить, що абісинська справа є суто кольоніяльним питанням, про якого розвязку рішити має Франція, В. Британія й Італія на основі трьох згаданих кольоніяльних договорів,

3) Европа, Ліґа Націй, Женева і пакт Кельоґа не мають нічого спільного з тим питанням.

4) Італія ніяк не нарушує договорів, як твердить протиіталійська пропаганда. Італія готова пошанувати букву й духа згаданих кольоніяльних договорів та взяти на увагу французькі й англійські права, що виходять з тих договорів.

АБИСИНСЬКІ УСТУПКИ.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Пополудневі наради конференції зачалися в год. 17.30 та покінчилися в год. 19.30. Премієр Лявааль приймав у товаристві мін. Ідена і бар. Альойзі представників преси, яким заявив, що наради присвячені були аналізі дипльоматичних документів, щодо трьох заінтересованих з Абисинією держав. В дальших розмовах старатимуться міністри найти засоби мирової полагоди італійсько-абісинського спору. В політичних колах твердять, що хоч Абисинія дала вчора деякі дані про характер і величину італійських домагань, то всеж ті домагання ще не зовсім зясовані.

Тимчасом абісинський уряд хоче зробити такі концесії: 1) дати гарантію безпеки для італійських кольоній Сомалі й Еритреї та гарантії щодо італійців, які є в Абисинії. 2) Влекшити Італії будову доріг, залізниць і копалень. Крім цього цісар не окреслив максимальности своїх уступок, дожидаючи на італійські домагання. Тільки засадничо ніяк не погодиться нарушити незалежність і суверенність Абисинії.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— В копальні вугілля у Фукуока згинуло вчора 11 вуглекопів, бо дуже сильний приплив океану затопив копальню.

— З Чехословаччини виїхало около 2.000 італійців, покликаних до війська. З самої Праги виїхало їх 150. Напередодні виїзду вони зорганізували на вулицях міста маніфестацію в честь Мусолінія. Більшість тих італійців це фабриканти мороженого.

— Щоденник „Пікколі" пише, що в італійській Сомалі, у віддаленні 150 км. від абісинського кордону капітан Фратіні відкрив дуже багаті діямантові поля.

— Німецький мін. військових справ Бльомберґ заборонив давати воякам відпустки на реколекції євангелицькі і католицькі.

— Ґр. Ґалеаццо Чіяно міністра преси і пропаґанди, зятя Мусолінія покликали до військової служби й він 24. серпня поїде до Східної Африки у ранзі капітана-летуна. Чіяно задержить надалі своє становище міністра.

— До Фльоренції приїхав разом з матірю румунський наслідник престола великий воєвода Михайло.

Куца амнестія для колхозників.

(М. Д.) „Ізвєстія" з 3. ц. м. повідомляють, що дня 29. липня постановлено зняти обвинувачення з тих колхозників, які добре і сумлінно працюють у колхозах, навіть коли6 поповнені ними злочини відносились до часу, коли вони ще були одноосібняками. Ця постанова не відноситься до тих осіб, що поповнили контрреволюційні злочини, та осіб небезпечних для державного ладу, як і до осіб засуджених на більше як 5 років позбавлення волі.

Московський часопис вихвалює цю постанову як акт найбільшої „пролетарської людяности". В дійсностиж її спричинив головно великий брак робочої сили в часі жнив та молочення збіжжя. Не зважаючи на всі заходи совітської влади, жнива на Україні спізнилися в цім році на тиждень у порівнанні з попереднім роком. А молочення збіжа колхози України рішуче саботують. Досі вимолочено на Україні пересічно від 2 до 8 відсотків цілого скошеного збіжа.

Кара смерти за крадіж гальмових приладів на залізницях.

(М. Д.) „Ізв." з 8. серпня повідомляють, що ґрупа „кулаків" займалась на Томській залізниці систематичною крадіжою рукавів від автоматичних гальм ваґонів на стації Новокузнецк. Рукави ці вони продавали на ринку чи передавали їх „кулаковї" Каганцеві, який мав шевську майстерню. За двацять днів місяця квітня вони зрізали 345 рукавів. Три головні обвинувачені, між ними і Каганець, засуджені на кару смерти, чотири інші на 10 років каторги.

Присутність „кулаків" на совітських залізницях є новиною, але не новиною є, що голодні робітники крадуть ріжні частини та прилади ваґонів, рятуючи себе з родинами від голоду. Що це збільшує число катастроф на совітських залізницях, це вже, розуміється, питання інше, але проти цього мабуть і сам пан Каганович нічого не вдіє.

—o—

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 35)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

VII.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ.

„Бик вяжеться воловодом, а чоловік словом..."

Нар. приказка.

Булоб хибно думати, що невідрадні обставини життя в таборі та безнастанна боротьба за найперші конечности істнування припинили у виселенецьких масах нестримний людський гін все далі, все вище підійматися на степениці культурного життя через заспокоювання не лиш фізичних, а й духових потреб. Так воно не було. Як це правда, що фізичні потреби невідлучно вяжуться з духовими й одні без других у людини істнувати не можуть, то безнастанна боротьба виселенців у таборі за кращі умовини життя фізичного послідовно потягала за собою конечність поглибити й поширити життя духове. Ту свідому конечність приніс наш нарід на запілля — з дому. Вона у збірній душі нашого народу займала високе місце. Це довела світова війна — кервавий іспит духової зрілости народу, — в котрій український нарід серед найважчих обставин складав по цілому світі гекатомби самопосвятних доказів своєї національної свідомости. Не свідомости бракувало нашому народові в останній війні, не самопосвяти, лиш людей, щоб вміли це в хосен народу повернути. Не від усіх зажадала доля найвищої самопосвяти на кервавих побоєвищах, як і не всім судилось бути учасниками далекосяжної самопосвяти у страхітливих ворожих полонах, або лячних таборищах. Чого як чого, але нагод до самопосвят Провидіння нам в останній війні не скупило! Нашим народом не лиш туго начинили могили на всіх европейських побоєвищах, але й заселили величезні кладовища по всіх закутинах світу, від понурих, зимних тайґ сибірської півночі до жарких, яснонебих сицилійських розлогів — усюди, де в моторошних таборах полонених, інтернованих і виселених карався український нарід. Тими шляхами ширилася чутка про українську самопосвяту. Національної свідомости й чести ніде не зраджено. Що-правда, не без відомих, жалісливих винятків серед наших виродних пасинків.

Так було і в ґміндівському таборі.

Серед найбільших недостач, обмежень та безнастанної боротьби за істнування, мучені і до загину торгані нестримною тугою за рідною землицею, непощадно юртовані темними діявольськими духами, виселенецькі маси нашого народу в ділянках релігійній, етичній і національній трималися цупко тих напрямних, які на галицькім ґрунті витворили цілі десятиліття муравлиної культурно-освітньої праці. Нарід, ледви прочуняавши від першого нагального приголомшення, вже брався у свому тимчасовому вязненні на непривітливій чужині сяк-так наладжувати своє духове життя, щоб не подаватися зневірі і не падати духом, а — жити.

Церква і школа, ці природні пристані всякої культури, найперші — як це їх обовязок — пригорнули і ялися розважувати зболілу народню душу. Згодом, коли пішов заклик: „На поміч молодшому братові!" і до таборів поспішили „старші" брати — сторожі надбаної довгими літами культури, побільшаючи числом і скріпляючи духом скількість таборової української інтеліґенції, — оживили вони випробувані культурні засоби, котрими нарід у краю добував мозольно свою національну честь і свідомість та, що змогли, стали ними пригнічену народню душу розважувати і підбадьорювати. В таборі не можна було як слід перевести культурної праці, бо така праця вимагає постійного оселення; тимчасом предмет тієї праці — народні маси — безнастанно змінювався. Був це радше калейдоскоп, у котрому перед зором змінного видця пересувались і лишали в його памяті тривкий слід ті всі засоби, які треба плекати і прищіплювати народній душі для підтримання і поглиблення в ній української релігійного, етичного і національного світогляду. Була це школа з усіми курсами духового життя, з яких користали народні маси.

Та культурно-освітня школа не була — саме через нестійність обєкту — у своїх успіхах зразковою і бездоганною; та такої на світі нема. Але й не була вона кепська чи скривлена. Всі, що в тій твердій школі тримали руку на ралі — хоч і не всі були як слід до тієї роботи підготовлені — не випускали рала з рук і назагал не оглядались назад. Та саме в цьому велич культури, щоб кожний на кожному місці, під контролею власної чести й совісти, по змозі якнайкраще сповнював свої, хочби й найменші обовязки. Загальний успіх — це сума праці одиниць.

(Далі буде.)

З прогульки по Гуцульщині.

ВІД ЖАБЯ ДО ШИБЕНОГО.

З Жабя-Ільці йдемо в напрямі Зеленого. Дорога веде понад Чорним Черемошем. Навіть не пройшли ми 1 км., як задержав нас неприємний запах зігнилих яєць. Догадуємось, що мусить тут бути сірчане джерело. Бачимо праворуч дороги дерев'яну рурку, якою спливає слабоньким струмочком вода з джерельця. Вода зимна, смачна, лиш запах неприємний. Остерігаю, що більша скількість сірчаної води ділає як рициновий олійок. Але деякі рискують і пють по кілька склянок. Цікавить нас, до кого належить це джерело, але спитати нема в кого.

Дорога провадить увесь час над спіненим Черемошем. Бистро котить він свої води, з шумом переливає через підводні скелі, що хотіли би їх задержати. Місцями втихомирюється. Темно-зелені води неначе припочивають. Але вже кроків два далі знова бунтуються і мчать рвучко та з гуком.

Як тут марнується енергія! Гуцул при ватрі, а в найкращому випадку при каганці проводить довгі вечорі. А про використання сили гірських потоків нікому й не сниться. Неопановані води в часі злив зривають береги, дороги, мости, нищать і доробок гуцула — наносять рік-річно велику шкоду. Води Черемоша могли би порушати тартаки, млини, а навіть стати „Черемошельстаном".

Від тих думок відриває мене вид високого пасма Кострищі, що тягнеться праворуч дороги. На ньому під самим вершком видко гуцульські хатки, мов ластів'ячі гнізда.

Дещо дальше зачуваємо могутній шум. То Бистрець мчить з лівого боку до Черемоша. Нетерпеливиться, перескакує камінюки, піниться та гуде. Не дурно він Бистрець!

За мостом стрічаємо поліцая і гранічера. Якийсь час ідуть за нами, відтак питають за легітимаціями. Показуємо, задовольняються і не задержують.

Починає смеркати. Ідемо до Дземброні. Рішаємось на нічліг під голим небом. Аж тут несподівано дорога виходить з ліса і перед нами на тлі Чорногори село Дземброня. Врадувані прямуємо до першої хати на горбочку.

На порозі стрічаємо газдиню. Прохаємо переночувати нас; годиться радо, сіна на стайні доволі. Від ґазди довідуємось, що в селі нема ні школи, ні крамниці, а про читальню нема що й думати. Ціле село потапає в темряві. Він сам неписьменний. Але для двох синів держить від кількох літ учительку. Хоче, щоби його діти більше розуміли, ніж він сам. Не жаліє того, що видав на їхню освіту понад 3.000 зол. та просить нас пошукати йому вчительку на цей рік. Передплачує від кількох літ „Нар. Справу". Радіємо, що є такі гуцули. Коби їх якнайбільше! На другий ранок заповідавсь гарячий день. Ідемо поволі та лишаємо за собою чарівне гірське село Дземброню. Невелике воно, около 50 хат та розкинене по горбках серед розлогих сіножатей і садів. Господарка тут примітивна, видайність сіножатей мала, бо гуцул не розуміє, що поправа їх залежить від його праці та вкладу гроша на штучні навози. Пов'тря тут гостре й ми відчуваємо, що находимось високо.

Далі вела наша дорога через пасовисько, де стрінули ми стадо коней. На наш вид купчаться, готові до оборони. Але переконуються, що в нас нема злих намірів тай розходяться, деякі навіть ідуть за нами аж до верхиння і з сумом дивляться як віддалюємось. Затужили за людьми.

Далі веде стежка через полонину, на якій пасуться корови. Гарні всі і чистенькі. Паші тут доволі, але раціональна господарка могла би ще піднести видайність полонин. Немало ще треба боротись „Маслосоюзові", щоби піднести гуцульське село до рівня села в Швайцарії.

Опинилися ми у стіп пасма Чорногори. Шукаємо за Попом Іваном. Але нема кого спитати. Вкінці рішаємось вийти на цей верх, що перед нами. На верху віяв холодний, проймаючий вітер. Кожний витягав запасовий светер чи пальто й обтулювався.

Усі вельми врадувані, що врешті опинились ми на Чорногорі, стали розглядатись за Попом Іваном. І щойно звідси побачили його та не біля Цибулястого, на який вилізли, але далеко, яких 5 км. дальше. Стояв він маєстатично окутаний в молочно-синій імлі, неначе верховод Східної Чорногори.

Прямуємо до нього добре протоптаною стежкою. Веться вона то по одній, то по другій стороні граничних цементових стовпів, які ділять Карпати. Від полудня видніють на них букви CS 1920, від півночі P 1923 і рік рішення Ради Амбасадорів).

Тужливим поглядом дивлюся, чи не надходить хто з Закарпатської України. Побалакав би з братом відділеним кордоном, але нема нікого.

Далі стрічаємо двох мандрівників. Здоровлять нас „наздар", відповідаємо „гаразд". Пізнаємо, що чехи. Один з нашого товариства, що по розвалі УГА скитався по Чехословаччині, залишився побалакати з ними. Врадувались чехи, розбалакалися з ним, бо досі ніхто зі стрічних прогульковців не промовив до них ні слова.

Врешті в 11 год. вийшли ми на Попа Івана, ціль сьогоднішньої прогульки. На вершку стоїть тріянгуляційна вежа, а по її середині граничний стовп. На ньому офіційні знаки, лиш від заходу видніє затертий тризуб і якісь слова. Побіч вежі стоїть незнаний нам прилад з рисунком голови трупа і польським написом „не доторкатися". Всім життя миле і ніхто не хотів рискувати.

Кілька кроків від вежі розпляноване місце під першу в Польщі високогірську астрономічну обсерваторію. Будова почнеться вже в найближчому році. Буде вона з місцевого каменя, виложена деревом, матиме водопроводи, електрику і центральне огрівання. Буде вивінувана в астрограф зі сочкою на 25 цм., що дасть змогу обсервувати вдесятеро більше зір, ніж досі.

З Попа Івана розлогий вид на всі сторони. По закарпатській стороні біліють нові хати серед зелених смерік, певно станиці гранічерів.

Слід ще згадати, що на чорногорських полонинах росте багато лічничих зел. І на Попі Івані доглянули ми велику скількість лікарської ростини, що зветься по латині u v e a u r s i (української назви не знаю). Ростина ця нагадує афинник. Цвите коло св. Івана. Від її багряного цвіту цілий Піп Іван червоніє, мов кровю облитий. Гуцули кажуть, що це земля так багриться від крови Довбуша, якого мали поховати на Попі Івані. Крім цього стрічається тут ще зілля d i g i t a l i s в великій скількості. Уживають його як засіб проти серцевих недуг. Одначе закон не дозволяє зривати цих ростин.

Пішли ми далі, щоб на вечір зайти до Шибеного. Біда лише, що ніхто не знав дороги. Боялись, що зайдемо до закарпатського Рахова та доведеться нам оглядати касарні чеської жандармерії.

Побачили ми далеко стаю і попрямували до неї. Від ватага дізнались, що ми є на добрій дорозі. При тій нагоді оглянули ми обстанову в стаї. Гігієна там, краще й не писати. Хоч нас спрага мучила, але ми всі зріклись жентиці.

Один з наших товаришів з купецьким хистом виторгував у ватага будза.

Щоби ми не заблукали, згодивсь нас випровадити до дороги син ватага. Ідучи, дізнались ми від нього, що походить він з Ясенова, косівського повіту. В селі нема чит. „Просвіти", ані охочого інтелігента, який зайнявся би культурно-освітною працею. Сам він читає „Нар. Справу" і жаліє, щоколись був сельробом.

Так дійшли до дороги, що вела ввесь час через ліс аж до Шибеного. Тут попрощали легіня. Йшли зо дві години, заки побачили праворуч велике плесо. Це — штучно створене озеро на ріці Шибенці для дараб. А підчас нагальних злив мають де вспокоїтися бурхливі хвилі.

Доріжка веде над самим озером: болотниста. З тяжким трудом перебрили ми її та дістались на кращий, битий шлях.

Задержуємось коло кляузи. Велика, гарно збудована. Служить, щоб регулювати водостан озера. А коли треба пускати дараби, випускають нею воду.

Від кляузи йшли ми дорогою, виложеною кругляками. При дорозі бачили ми нові віллі. Одні вже викінчені, інші добудовують.

Омелян Волинець.

Передвиборча нарада в Чорткові.

Вівторок 13. ц. м. відбулася у Чорткові передвиборча нарада представників чортківського громадянства під проводом б. сенатора д-ра Антона Горбачевського, на котрій кандидат на посла з чортківської округи д-р Степан Баран представив наше теперішнє політичне положення і нашу виборчу акцію. В дискусії забирали голос д-р Електорович, д-р Росляк, д-р Хичій, директор Шмата та інші, ставлячи питання до кандидата на тему нашої теперішньої і майбутньої політики і виборчої тактики, на котрі д-р Баран дав вичерпуючу відповідь. Слід зазначити, що поодинокі промовці заявилися за активністю при надходячих соймових виборах.

Наступного дня (14. ц. м.) д-р Баран відбув в домі місцевого пароха о. Теодозія Чубатого конференцію з представниками духовенства на тему виборчої акції, почім о. Чубатий заявив, що духовенство чортківської округи буде підтримувати чинно кандидатуру д-ра Барана.

Трагічна смерть летуна й актора.

СІТЛЬ, 17. 8. ПАТ. Американський летун Вілей Пост, що разом з відомим американським актором Вілі Роджерсом хотів перелетіти бігун у напрямі Ленінграду, упав з літаком на землю 15 миль від Поінт Барров, найдальшої станиці на півночі Америки, де мешкають білі люди. Оба летуни згинули.

НЮ ЙОРК, 17. 8. ПАТ. Вояки добули тлінні останки Вілея Поста і Вілі Роджерса та перевезли до шпиталю в Поінт Барров. Американські летунські кола, серед яких є багато приятелів убитих летунів, є у важкій жалобі.

Ширіть наш часопис!

ЖУРНАЛІСТ ДЖОНС ЖИВЕ?

ПЕКІН, 17. 8. ПАТ. Ні англійська амбасада, ні китайська влада не одержали досі вістки, що потверджувала би смерть англійського журналіста Джонса, якого схопили бандити.

—o—

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Студії у Франції.

У Франції істнує 7 великих наукових осередків, а саме: Париж, Ліль, Штрасбург, Нансі, Ліон, Тулюза й Бордо та ок. 20 менших, з котрих визначніші такі: Раймс, Орлеан, Кан, Руан, Амієн, Безансон, Гренобль, Нант, Тур, Діжон, Марсей, Клермон-Ферран, Монпеліє. Ці менші осередки не мають повних університетів, тільки звичайно перші два-три роки фільософії, природознавства, медицини, тому закінчувати студії треба в одному з вище згаданих великих акад. центрів. З приводу технічних можливостей ми у своїй інформації змушені обмежитись до Парижа, осередка, що під оглядом науковим і культурним займає не тільки перше місце у Франції, але й у цілому світі. З маси париських наукових заведень ми вичисляємо головно ті, що на нашу думку є варті підкреслення на те, щоб у них студіювали українці. Це є:

Париський Університет (Сорбона), заложений у XII в., з факультетами: **права** (до цього факультету входять інститути високих міжнародніх студій, статистики, кримінольогії, урбанізму); **медицини** 5 літ — інститути медицини кольоніяльної, психіятрії, рака, індустріяльної гігієни, фізичного виховання, школи-акушерії, дентистики, оптики, серольогії, фармацевтики то-що: **природознавства** (4 роки) — інститути: раду, фізики землі, хемії, аеротехніки і т. д.; **фільософічний** (4 роки) — при ньому: школа підготови учителів французької мови за кордоном, курси французької цивілізації та інститути: лінгвістики, словянських студій, французької революції, орієнтальних мов, модерної літератури і т. д. (коло 30); **фармації** (5 літ). — Оплати на факультетах враз з іспитами вагаються від 200 до 800 фр. річно.

Дальше згадаємо отсі високі школи: Колеж де Франс — наукова інституція, доступна для всіх, безплатна. Національна школа „Де Шарт" — підготова архівістів і дослідників старих актів. Національна школа східних мов. Національна школа мистецтва. Національна школа ветеринарії в Альфор. Національна консерваторія мистецтв і ремесел. Національний Агрономічний Інститут. Центральна Технічна Школа. Висока Національна Школа Гірнича. Національна школа доріг і мостів. Національна школа публичних робіт.

Високі школи приватні з правами державних: Париський Католицький Інститут з відділами: канонічним, права, фільософії, природознавства, торговлі. Школа Політичних Наук. Школа Високих Соціяльних Студій. Школа Журналістики. Високі Торговельні Школи (2). Школи нотаріяту й обезпечень (2). Спеціяльна Школа Архитектури. Спеціяльна Школа Індустріяльного Будівництва. Високі школи механіки, електрики то-що (4). „Аліянс Франсез" — школа практичного знання франц. мови для чужинців.

Вступ до всіх шкіл для українців не є обмежений, за винятком деяких шкіл військового і піввійськового типу (хіба за окремим дозволом), як напр. Висока Школа Військова, Аеронавтика й ін. Основою приняття є осягнення т. зв. „еквіваленсу" на підставі свідоцтва зрілости й метрики уродження, що звичайно полагоджують французькі консуляти в державі петентів. Оплати за студії дуже ріжноманітні — технічні школи звичайно дорожчі (до 3 тисяч фр. річно).

Прожиток у Парижі (студенське „мінімум") вагається від 500—800 фр. місячно і постійно зменшується. На провінції життя значно дешевше. Так напр. у Гренобли можна прожити за 350 фр. Через виказання праці і здібностей можна інколи здобути стипендії у французьких установах (напр. у Католицькому Інституті, Інституті Словянських Студій то-що).

Слід піднести значіння Парижа як акад. центру. Професорський склад світової слави, численні й багаті бібліотеки, музеї, архіви дають студентові (очевидно, при його добрій волі) винятково кваліфікацію і ріжносторонню освіту.

Міжнародній характер столиці світа, численне чужинецьке студенство створюють сприятливі обставини для пропаґанди української справи та навязання широкого звязку з чужинцями. Тому Управа Української Студентської Громади закликає краєву молодь якнайчисленніше виїздити на студії до Парижа. За всіми подрібними інформаціями в справі студій у Франції просимо звертатись до секретаріяту Української Студентської Громади в Парижі, долучуючи дві міжнародні марки. Адреса в Парижі: Association des Etudiants Ukrainiens, 22 rue de Buci, Paris VI., France. Відпоручники на провінції: G r é n o b l e (Isère) Mr Jean Stronsky poste restante, M o n t p e l l i e r (Herault) Mr Ivan Popovitsch, 3 rue des Refuge, N a n c y — Mr. Pierre Zakousilo, 3 rue de Vieil Aitre.

Управа Української Студентської Громади в Парижі.

—o—

ЗАВОРУШЕННЯ КОМУНІСТІВ В АМСТЕРДАМІ

АМСТЕРДАМ, 17. 8. ПАТ. Вчора вечором напали комуністи на членів національ-соціялістичної партії, які намагались вести пропаґанду акцію. Юрба привітала поліцію камінням і не хотіла розійтись. Поліція вжила зброї і щойно тоді юрба розбіглася. Чи були ранені і кілько, покищо не устійнили. Здогадуються, що комуністи заопікувались самі раненими, бо не хотіли залишити їх в руках влади безпеки.

—o—

ПРОТЕСТ КИТАЮ. ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ НАД ПЕКІНОМ.

НАНКІН, 17. 8. ПАТ. З приводу частих летів японських літаків понад околицями Тієн-Тсін і Пекіну без дозволу китайської влади, китайське міністерство закордонних справ переслало протест до японської амбасади з доманенням, щоб японці припинили ці лети.

—o—

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. „Японська фльота зложена з 70 воєнних кораблів виплила нині в невідомім напрямі на двомісячні маневри.

—o—

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру містимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Чергове число „Діла"**, з уваги на свято Преображення Госп., що припадає в понеділок, появиться у вівторок 20. серпня раненько.

— **Мистецька крамниця у Львові.** Досі не було у Львові крамниці, де можна би купувати образи наших мистців; усі продажі мали приватний характер. Асоціяція Українських Незалежних Мистців мала добру думку використовуючи домівку мистецько влаштованої фірми „Льотос", щоб там виставляти постійно твори наших мистців, призначені на продаж. „Льотос" находиться в центрі міста (Сикстуська 21) і кожний може його легко відвідати. Можна там оглянути твори П. Холодного (батька), В. Крижанівського, М. Бутовича, П. Ковжуна та інших.

— **Українська пропаґанда за кордоном.** Як „Діло" вже повідомляло, в Празі виходить інформаційний бюлетень у чеській мові „Ukrajinsky Prehled". Завданням цього бюлетеню інформувати чеську пресу про головніші події з українського політичного життя, що відбуваються на всій нашій етнографічній території; розвиток української культури — мистецьку літературну й музичну творчість, національну економіку — розвиток української промисловости та кооперативний рух. Крім інформації чеської преси через розповсюдження бюлетеню між чехословацькими політичними й суспільними діячами ведеться також і пропаґанда української справи між чехословацькою опінією. Матеріялом для інформації мають служити всі українські видання: періодика, белетристичні й наукові твори, звідомлення політичних партій, наукових і громадських установ, торговельно-промислових і кооперативних підприємств і т. п. національних організацій, що віддзеркалюють організаційну й культурну творчість українського духа. Тому, що національна пропаґанда не може бути справою окремої особи, чи якогось політичного гуртка, звертаємось до українського громадянства за допомогою. Просимо надсилати всі видання, звідомлення й окремі інформаційні дописи та матеріяли, на підставі яких можна інформувати чужу суспільну опінію про всі прояви нашого національного життя. Про книжки міститимуться в бюлетені рецензії, коротенькі реферати, тому просимо всі наші видавництва надсилати свої видання. — „Ukrajinsky Prehled, Praha I., Bartolomejska 14/IV. p. 85.

— **Смерть композитора Миколи Колади.** Як повідомляють „Вісті", 10. серпня відбувся в Харкові урочистий похорон визначного українського композитора Мик. Колади, що згинув трагічною смертю в кавказьких горах.

— **Нові ціни хліба.** Цех пекарів оголосив, що від суботи 17. серпня ц. р. обовязують такі ціни хліба: 1 кг. люксусового хліба 28 сот., 1 кг. хліба з 65 проц. муки т. зв. сільського 24 сот., 1 кг. хліба з темної житної муки 20 сот., 1 кг. хліба дріжджевого і куликівського 35 сот.

— **Велика пожежа у Винниках.** Коло год. 1 вночі з пятниці на суботу повстала пожежа в німецькій кольонії у Винниках. Поліція заалярмувала вогневу сторожу у Львові, яка враз з вогневою сторожею з Винник зльокалізувала пожежу. Згоріли дві стодоли з машинами, 100 кіп збіжа і 18 фір сіна Альфреда Барана; 80 кіп збіжа, 8 фір сіна, господарські машини і стодола Кароля Гартмана; 8 фір сіна, 60 кіп збіжа і стодола Вільгельма Гартмана та 90 кіп збіжа, 10 фір сіна, дві стодоли і машини Йогана Вольфа. В год. 6-ій рано виїхав зі Львова до Винник другий відділ вогневої сторожі, який звільнив перший ратунковий відділ. Покищо не устійнили причини пожежі. Здогадуються, що слуга Гартмана заснув з папіроскою в устах і від папіроски загорілось сіно. Тому, що цього слуги не вдалось відшукати, здогадуються, що він згорів.

— **Новий костел** посвячено 11. ц. м. в селі Кримно біля Любомля на Волині. До будови костела причинилось головно державне надлісництво в Кримні й управитель місцевого тартаку. В посвяченні взяв участь м. ін. ковельський староста Кубіцький.

— **Бачинського перенесли до Ломжі.** Довідуємося, що відомого комісаря Народнього Дому у Львові Михайла Бачинського перенесли зі Львова на становище начальника скарбового уряду в Ломжі.

— **Львівська хроніка.** На пл. Софії дійшло до сварки між перекупками Йосифою Лабай і Н. Лозінською, підчас якої Н. Лозінська тяжко зранила Лабаєву в голову. Каретка ратункового поготівля відвела тяжко ранену до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** У Волощині пов. Товмач Василь Соколовський застрілив 15-літню Марію Ратчиміву тому, що її батьки не згодились на подружжя зі Соколовським. Вбивника арештували. — У Станиславові невідомі справники вломились до бюра евіденції руху населення та військового бюра. Дотепер ще невідомо, що забрали справники.

— **Самогубство вбивника.** 24-літній Петро Гагала зі Замочку, який застрілив матір і сестру своєї нареченої Марії Проць, а її саму тяжко зранив, повісився в лісі між Замочком і Волею Висоцькою.

— **Вбили команданта поліційної станиці.** У селі Жедішев біля Седлець счинилася бійка на ножі між братами Пахолками та якимсь Ленгачом і Ковальчиком. Ковальчика поранили тяжко й він помер. Убивники скрились в хаті своєї знайомої, а команданта поліційної станиці Міовца і робітника Рочка, що пустилися за ними в погоню, засипали градом куль і вбили обох. Вбивники втікли до ліса та при цьому зранили тяжко двох господарів і одну жінку. Прийшов більший відділ поліції та арештував убивників.

— **Погоня екзекутора за довжником.** До примара А. Горовіца в Станиславові прийшов екзекутор, щоб перевести особисту ревізію і забрати готівку на заплату податку. Горовіц мав більшу кількість грошей і тому почав утікати перед екзекутором. Враз з екзекутором пустились у погоню вулицями Станиславова прохожі, які були зле зорієнтовані і не знали хто кого здоганяє. Вкінці екзекутор здогонив Горовіца, відвів його назад до робітні і забрав усі найдені при нім гроші на заплату податків.

— **У Стирі втопилось 8 вуланів.** Підчас вправ 21. полку вуланів коло Луцька відділ 26 вуланів у повнім виряді переправлявся через ріку Стир, яка має вузькі береги і доволі глибока. Нагло на середині ріки один кінь сполошився, викликав метушню і вулани почали спадати з коней до води. 8 вуланів утопилось. Сполошені коні вмеожливили ратунок потопаючих.

— **Вбивство й самогубство.** У Дорі старший постерунковий слідчої служби Стан. Марцяк застрілив свою наречену Володиславу Германтому що її мати не годилася на їх подружжя

Опісля з тогож револьвера Марцяк вистрілив собі в голову та помер до кількох годин.

— **Скарб жінки бандита.** У пресі в Йоганесбургу появилось цікаве оголошення вдови по півд. африканськім бандиті з минулого віку, Фельтгаймі. Вона приїхала туди, щоб віднайти скарб, який він закопав; скарб складений із золотих штаб золота. Фельтгайм, після вбивства діямантового короля Джоеля, мусів утікати з півд. Африки; двічі пробував він вернутись туди, але кожний раз його виселяли, коли висів з корабля і скарбу він відкопати не міг. Жінка Фельтгайма мешкає в Німеччині і не має грошей на подорож у Трансваль. Вона сподівається, що мешканці Йоганесбурга дадуть їй гроші на подорож і вона віднайшовши скарб їх зверне. Цікаво, як поставиться влада до скарбу бандита.

— **Де перебуває Сталін?** У Москві кружляють поголоски, що Сталіна нема на Кремлі. Кажуть, що виїхав на відпочинок, але місце його побуту держать у тайні. Кружляють теж поголоски, що Сталін виїхав з Бліхером на Далекий Схід, де переводить інспекцію армії.

— **День милостині у Швайцарії.** У німецькій Швайцарії в долині Рони від давніх часів святкують т. зв. День милостині у першу неділю серпня. Всі мешканці сіл у цій околиці віддають цілоденний свій виріб сира бідним. Бідні зате моляться, щоб худоба не пропадала і жнива вделися. Молитва ця має такий звязок тому, що в той день виганяють худобу в гори на літній корм. Сир для бідних роздають високо на альпейських полонинах, куди всі вибираються; за традицією всі йдуть пішки, а не верхи на ослах.

— **Епідемія між котами.** В Англії поширилась дивна епідемія між котами. Коти дістають рід інфлюенци і перестають їсти, після чого здихають. Лікарі кажуть, що причина — виняткова цьогорічна спека.

— **Перегони старих самоходів.** Мадярський автомобілевий клюб уладжує самоходові перегони між Будапештом і Балятон-Фельдвар. У перегонах візьмуть участь тільки ті самоходи, які їздять найменше 25 років. Таким чином це буде перегляд самоходів найстаршого типу, які можна тепер оглядати в музеях і на спеціяльних виставах.

— **Протилетунська оборона в Туреччині.** В Анкарі відбувається протигазовий конгрес, в якім взяли участь по одному представникові кожного міста. Наради протягнуться два тижні. По повороті з конгресу представник кожного міста обовязаний уладити протигазовий курс для населення.

— **Вломи у Монте Карльо.** На головній вулиці Монте Карльо два вломники дістались уночі до великого ювеліра через стіну сусіднього готелю, що влітку зовсім порожній. Розбили залізну касу і забрали дорогоцінностей на 1 міл. франків. Раніше розмовляли із сторожихою готелю кажучи, що прийшли перевірити електрику. У Монте Карльо вломи трапляються так рідко, що ювелір навіть не обезпечив своєї крамниці.

— **Домашній арешт княжни.** Англійська преса оповідає цікаві подробиці про намірений шлюб пасербиці б. цісаря Вільгельма 25-літньої княжни Каролини. Каролина закохалась в особистім секретрі своєї мами Герміони, Ґеорґу Вундерліху. Мати спочатку згодилась на це подружжа, але згодом заборонила доньці зустрічатись з Вундерліхом. Коли цей поїхав до Берліна шукати собі місця, княжна виїхала за ним. За нею виїхала мати і перевезла її до замку Сабор на Шлеську, де тримає її взаперті.

— **Різні вістки.** Злуч. Держави заробили у 1934 р. на 5 міліярдів долярів більше як у 1933 р.; державний дохід був 49 міліярдів. — Франц. міністерство летунства знизило дуже ціни на білети пасажирських літаків, щоб оживити летунський рух цивільного населення. — У Йокогамі згоріла частина вязниці, де сидить 1400 вязнів. — Аргентина замовила в Льондоні панцирний кружляк за міліон фунт. шт. — Деякі нім. часописи домагаються, щоб заборонити жидам приймати християнську віру. — У Ню Йорку влаштували демонстрацію з протестом проти расового та політичного переслідування в Німеччині. — Побічна ріка Ґанґу (Индія) вилила так сильно, що мешканці міста Бардван сидять на дахах; багато жертв. — Провідником великої банди контрабандистів у Парижі є якась молода жінка, за якою поліція шукає. — Як щороку на півдні Франції від посухи почались лісні пожежі; на границі департаменту Вар і Буш Де Рон горить 12 гектарів ліса. — На підставі останньої статистики Ґдиня подвоїла за 2 роки своє населення і має 75.000 мешканців. — У Берліні відкрила поліція одне дітогубство зперед 15 літ.

ДИВОГЛЯДИ.

РОЗВІД ЛИСТОВНО.

Писали ми вже про інтереси, які робить мексиканське місто Хуарез з розводами для американських громадян. Саме цими днями „Міжнародне правниче бюро" з Мексику дало до американських ґазет оголошення „Розвід за один день або до місяця. Почтова скринька 212, Ель Пазо, Тексас". Малі кошти, не треба ставати перед судом, ніяких свідків, оминаєте прилюдного розголошення особистих подробиць". Листовий розвід коштує 125 дол. Дешево як борщ.

4-ЛІТНЯ ЧУДЕСНА ДИТИНА.

У Ню Йорку відкрили 4-літню муринську дівчинку Дука Шуйлер, яка грає прегарно на фортепіяні дуже важкі твори Моцарта.

ПЛОВЕЦЬ ГИНЕ В НАМУЛІ.

Відомий польський пловець Ґраєвський робив у Познані свої звичайні вправи і скакав з висоти 7 м. у воду. Позавчора скочив стрімголов у таке місце, де було багато намулу на дні; головою вдарив він у намул так сильно, що врізався в нього і задушився в болоті.

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ТИҐР ПАЦИФІКУ".

Найсміливіший мексиканський рибалка, що міліонами ловить сардинок і сотнями вбиває рекінів, не має щастя до жінок. З вигляду нехарапутний, а коли ще рекін відкусив йому руку — дівчата сторонять від нього. Припадок дав йому змогу оженитись з гарною, молодою дівчиною; вийшла вона за нього з вдячности. Між найближчими товаришами мексиканського тиґра (до речі дуже наївного) є молодий гарний моряк, в якому закохується його жінка. Фільма має кілька гарних сцен боротьби рибалок із морем та рекінами. Вперше виступає в ній характеристичний американський актор Робінсон.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Микола Тимків, ґімназійний абітурієнт і член хору „Думка" у Станиславові, помер трагічною смертю у Бранівці. Величаве свято посвячення нової домівки читальні „Просвіти" у Бранівці закінчилося трагічно, бо по скінченні свята втопився у Дністрі член хору „Думка" зі Станиславова, Микола Тимків, що користаючи з побуту хору у селі, захотів скупатись у Дністрі і втопився. Прикре це зробило враження і викликало щирий жаль, бо „Думка" тішиться у нас великою симпатією та знана зі своїх виступів і в цілій великій окрузі. Покійний від двох літ був діяльним членом „Думки", беручи живу участь у її праці та всіх публичних виступах. В суботу 10. серпня ц. р. відбулось за покійника у Станиславові в катедрі богослуження, на якім хор „Думка" своїм співом вшанував память свого члена. В. Й. П.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Рівнорольно'тей.

Неділя, 18. VIII. год. 8. веч. „Чоловік 100 тисяч".

Понеділок, 19. VIII. год. 8. веч. „Чоловік 300.000".

Цирк Станевських при вул. Пелчинській:

Неділя, 18. VIII. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.15 веч.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:

Зборів 18. VIII.
Тернопіль 19. VIII.
Збараж 20. VIII.
Теребовля 21. VIII.
Копичинці 22. VIII.
Чортків 23. VIII.
Заліщики 25. VIII.
Дохід іде на Рідну Школу.

Кіна.

АДРІЯ: Знеславлена" і „Світла Адрії".

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку".

ВАНДА: „Мадам Батерфляй" і „Поворот Шерльока Гольмеса".

ҐРАЖИНА: „Чібі" (з Франціскою Ґаль).

КАСІНО: „Провокатор Азеф".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Небезпечний коханець", „Пригоди шулерів".

МАРУСЕНЬКА: „Вбивство в Шикаго, та виступ факіра.

МІРАЖ: „Ракочі марш", „При зачинених дверях".

МУЗА: „Надя" та ком. „Маскарада кохання".

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Кімната ч. 309".

ПАН: „Вондер-Бар", „Білі люди".

РАЙ: „Фрайляйн Доктор".

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Баніт" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Жовтий князь" (Рамон Новаро) й ревія.

УТІХА: „Король ґанґстерів" і ревія.

ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Неділя, 18. серпня 1935.

Відень (506,8) 11.10 Зальцбурський фестіваль, 13.10 Легка музика, 15.40 Камер. музика, 19.10 Нар. пісні, 20.05 Форт. ресітал. **Братислава** (298,8) Мад. пісні й танці. **Кошиці** (259,1 18.25, 21.15 Словацькі нар. пісні. **Прага** (470.2) 9.15 Квартет, 19.15 Військ. орх. **Париж** (1648) 15.00 Вес. словно-муз. авд., 16.00 „Ля Дам де Бронз" песа Діверноа, 20.00 Сп. ресітал Марг. Жірард. **Білгород** (437,3) 10.00 Сербські пісні й танки. **Берлін** (356,7) 12.00 Вел. нар. концерт. 14.15 Авд. для дітей, 19.00 Музика. **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.00 Легка музика, 17.00 Концерт. **Ляйпціг** (382,2) 11.00 Бетовенові твори — квартет. 14.30 Для дітей, 16.31 Промова мін. Розенберґа, 18.00 Цикль пісень. **Мінхен** (405.4) 14.00 Для дітей, 18.00 Форт. **Міляно** (221,1) 13.10 Легка музика, 20.40 „Андрій Шеніє" оп. Джордана. **Рим** (420,8 17.35 Легка музика, 20.40 Симф. концерт.

Понеділок, 19. серпня 1935.

Відень (506,8) 14.00 Спів (Понс сопр.), 17.25 Солісти (муз., сп.), 20.00 Віденські опереткові мельодії. **Прага** (470,2) 12.30 Сальон. музика, 18.20 Пісні, 19.25 Легка музика, 21.15 Концерт. **Париж** (1648) 12.15 Симф. музика, 20.00 Пісні, 20.45 фестіваль італ. музики. **Білгород** (437,3) 12.00, 17.00 Нар. пісні й мельодії, 20.45 Циг. і рос. пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 17.00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.30 Вес. авд., 15.15 Пісні й музика надренського народу, 16.00 Концерт. **Кельн** (445,9) 21.00 Симф. музика. **Ляйпціг** (382,2) 20.10 Музика, спів. **Міляно** (221,2) 11.30, 13.05, 17.05 Легка й попул. музика, 20.40 Симф. концерт. **Рим** (420,8) 12.30, 19.45 Легка муз., 20.40 „Джіґолетес" оп. Леґара.

Вівторок, 20. серпня 1935.

Відень (506,8) 15.40 Спів (Вера Борська сопр.), 17.30 Соната на форт. ц-дур Вебера, 18.30 Вальси й пісні, 19.30 Віденка в нар. музиці, 21.10 Зальцбурський фестіваль. **Кошиці** (259,1) 17.40 Для Закарпаття (спів: Черкасенко), 18.55 Спів. ресітал Наймонової, **Прага** (470,2) 18.30 Пісні в супр. лютні, **Париж** (1648) 12.15 Легка музика, 22.30 Танк. музика, **Білгород** (437,3) 13.15, 17.00, 22.20 Пісні, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт орх., 16.00 Два фортепіяни: Фрідман, Бах, Райнеке, Аренський, 16.30 Баляди відспіває А. Фішер (бас), **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Симф. етюди Шумана, 21.00 „Обманутий каді" опера на стілю, **Кельн** (455,9) 16.00 Форт. музика на 4 руки, 20.10 Вес. музика, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 17.05 „Льоенґрін" оп. Р. Вагнера, 22.30 Нар. музика (спів: йодлерка Толгайм), **Міляно** (221,2) 13.15 Розр. концерт, 20.45 „Фридерика" оп. Леґара, **Рим** (420,2) 17.15 Квінтет, 20.40 Всячина.

Львівське радіо.

Неділя, 18. серпня 1935.

8.30 Ранішня авд., 8.45, 8.5[illegible] [illegible], 9.03 Мала орх., 9.15 Поранний денник, 9.22 Спорт.-тур. гутірка, 9.30, 9.35, 16.00 Шляхом шлеських повстанців над Одру, 9.45 Гими шлеських повстанців, 10.10 Мала орх., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 У славянських спартан у Чорногорі, 12.20 Муз. поранок; у перерві ок 13.00 Театр Уяви „Гільтай", 14.00 Тчицькі обжинки, 14.45 Музика з гр. пл. 15.00 Лісова скринька, 15.10 Нар. музика з гр. пл., 15.22 Огляд ринків рільних продуктів, 15.35 Музика з гр. пл., 15.45 Чи новий керманич хліборобської політики корисний для хлібороба, 16.30 Пісоньки з гр. пл., 16.45 Друскеницька Ондина, 17.00 Концерт орх., 18.00 Трансм. з кольонії шк. ради в Малкинях: Концерт, якого світ не чув. 18.15 Оперетков музика з гр., пл., 18.30 Вся Польща співає, 18.45 Польсько-большевицький кордон, 19.10 Реклям. концерт, 19.25 Оп. арії в вик. Пікавера з гр. пл., 19.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.00 Симф орх., 20.45 Виїмки з творів И. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 Чайковський: Скр. концерт д-дур оп. 35 з гр. пл., 21.30 На веселій льв. хвилі, 22.00, 22.01, 22.15 Спорт. вістки, 22.20 Концерт орх. маринарки, 23.05 Легка музика з гр. пл.

Понеділок. 19. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд.. 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Популярний концерт із гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт. 15.30 Концерт, 16.00 Для дітей: В що будемо бавитися?, 16.15 Легка муз. з гр. пл., 16.50 Фраґмент із „Спогадів квестаря" Ходзька, 17.00 Віольончеля, 17.30 Камер. музика, 18.00 Пливкий вугіль, 18.15 Вся Польща співає, 18.30 Птах вірний нашій землі (Перед сезоном полювань на куропатви), 18.40 Сусп. хвилина, 18.45 Форт. твори з гр. пл., 19.15 Рекл. концерт. 19.30 Вояцька авд., 19.50 Белетр. новина, 20.00 Перший польський поет на емеритурі, 20.10 Оп. арії і дует в супр. форт., 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Симф. концерт, 22.00, 22.06 Спорт. вістки, 22.10, 23.05 Мала орхестра.

Вівторок, 20. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Легка музика з гр. пл., 13.00 хвилинка для жінок, 13.05 Оп. фантазії з гр. пл., 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Легка музика в вик. Ант. Іжиковського (барит.) в супр. гітари, 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Концерт солістів, 16.50 Фрагм. із „Спогадів квестаря" Ходзька, 17.00 Концерт: Від гавота до фокстрота, 18.00 Архитектонічне мистецтво в звірят, 18.10 Хвилина поезії, 18.15 Вся Польща співає, 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум, Мист. життя, 18.45 Танк. музика й рефрени з гр. пл., 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Спів (Вермінська) в супр. форт., 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Фейл.: „Шахтяр", 20.10 Орхестра, 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Словно-муз. авд.: „Старий Джо", 21.30 Концерт орх., 22.30, 22.36 Спорт. вістки, 22.40 Мала орх.

Подяка.

Народня Організація Українців м. Львова складає подяку похоронному Заведенню „Харіс" у Львові, за скреслення решту ючих 20 зол., належних за похорон бл. п. Володимира Барана, б. урядовця Н. О. „Харіс" помогло Н. О. тим, що похорон перевело власними засобами, а щойно опісля Н. О. ратами на протязі цілого року свій довг сплатила, в додаток „Харіс" послідну рату майже в цілости подарував.

Товариство „Харіс" крім купецтва памятає також про свій громадянський обовязок.

Президія Н. О.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·75—1·81, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр. шілінґи 100·00 — 103, чеські корони 20·50—21·25, рум. леї 29·50—31·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Долари 9·03—9·8, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·78.

Преміївки.

Доларівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опаковання . . 2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованнням 2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз в експортових опакуваннях две зачет по . . . 2·60 „
1 л. молока 0·14 „
1 л. сметани 0·65 „
1 к. яєць 3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 17. VIII. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахоямсарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг. за 1 кг. 0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. „ 0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до всіх трьох клас гімназії нового типу і на І. і ІІ. курс Захоронкарської Семинарії СС. Василіянок у Львові вул. Потоцького 95. приймає додатково управа школи від 25. серпня до 3. вересня включно. 173 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говикович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 123 10-90

Купно годинника є справою довіря. Дешево купите добрий годинник у славнозвісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5 82 7—?

Золото, срібло, годинники, брилянти, Вл. Бушек, Львів, Академічна 6., тел. 218-48. 1703 3—6

„Постемп" Львів, Зіморовича 3, перша в крою конц. школа. Система, крій індивідуальний, відділи: кравецтво, корсетярство, білля. Приймає вписи. 1-3

Кімната з бальконом, сонішна, електрика, умебльована для 1—2 особи до винайму при вул. Б. Хороброго 8. 1-1

На станцію прийме 1 (2) учнів[illegible] українська інтеліґентна родина. Зголошення: Вадова 14/І. канцелярія [illegible] Сосюкала (у панночки). [illegible]

Особа в середньому віці найде [illegible] при дитині в українській родині [illegible] Шлеську. Зголошення: інж. Б. Пеленс[illegible] Львів, вул. Руська 20, склеп з [illegible] від год. 10—13. 167 1-4

Прийму 2 панночки на станцію. Виницька, Львів, Марка 4, партер. 168 1-4

Шукаю вправного і енерґічного учителя, найрадше зредукованого гімназійного вчителя — для хлопця в першій кл. гімн. в Косові. Умови за порозумінням. Зголошення: Марія Ерміхова, Косів [illegible] Коломия. 176 1-4

Шукаю спільника до знаної фірми торговельної, середністи, готівка кілька тисяч зол. конечна. Зголошення: „Діло" „Безризиковний". 169 1-2

Шукаю умебльованої кімнати. Зголошення до Адм. „Діла" під „Мешкання". 171 1-4

Молода зредукована учителька прийме лекції з усіх клас вселюдних [illegible] або займеться вихованням дітей. Ірена Мричко. Ustrzyki. 172 1-1

Інтеліґентна, господарна, одинока особа займеться домом найрадше у самітних. К. Міхальська. Басівка, п. Оброшин. 174 1-2

З симпатичною, господарною до 35 літ познайомиться канд. адв. Листи: Посте рестанте Львів І. ч. леґітим. [illegible] 178

4 покоі, 2 передпокоі, кухня, комфорт, город, 120 зол. місячне комірне — інформує „Трансакція" — Коперника 7. 175 1-3

Прийму на станцію 1—2 учениці[illegible] тільки з нижчих клас. Совісна опіка і здоровий харч, на бажання німецька конверсація і поміч в науці. В. Мелецький, Львів, Супінського 27. 179 1-1

До винайму: У Львові, на Знесінні, пять хвилин до трамваю — мала, культурно ведена господарка. Мешкання, город яринний, аґрестовий і порічковий, молодий сад, поле і луки. Разом близько 3 морги. На протяг часу від трьох до десяти літ. Вимріяне для емеритів, чи родичів, що посилають діти до школи. Інформації в Народній Організації Українців м. Львова вул. Підвальна ч. 7/ІІІ. п. між год. 11. а 12. кожного дня. Речинець винайму кінчиться 1 вересня 1935. 180 1-1

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 450—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.